

ONTWERP Memorie van toelichting

ALGEMEEN

§ 1. Achtergrond en aanleiding

Het onderhavige wetsvoorstel regelt dat het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) de uitvoering van de tolkvoorzieningen voor auditief beperkten in het kader van de arbeidsinschakeling Participatiewet en maatschappelijke participatie overneemt. Een gedeelte van de tolkvoorzieningen is op dit moment ondergebracht in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) en de Participatiewet (resp. leefdomein en werkdomein gemeentes). De uitvoering is formeel belegd bij gemeenten. De feitelijke uitvoering voor deze twee wetten heeft echter altijd plaatsgevonden op landelijk niveau en is tot 2018 georganiseerd geweest door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Omdat de tolkvoorzieningen van het onderwijs- en werkdomein in het kader van de arbeidsongeschiktheidswetten ook op landelijk niveau gebeurt en er de wens is deze voorzieningen in gezamenlijkheid te organiseren, regelt dit wetsvoorstel dat ook de tolkvoorzieningen voor de Participatiewet en Wmo 2015 bij het UWV belegd worden. Het UWV heeft hierin een specifieke deskundigheid die het in staat stelt om tot een goede onafhankelijke oordeelsvorming te komen.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (BZK) zijn respectievelijk verantwoordelijk voor de Wmo 2015 en de Participatiewet en zijn medeondertekenaars. De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal ook medeondertekenen vanwege het feit dat het UWV een nieuwe taak ontvangt. Het voornemen tot dit wetsvoorstel is reeds aangekondigd in brieven aan de Kamer van 8 maart 2017 en 20 december 2017.

In 2016 is onderzoek gedaan door Significant naar de knelpunten in de uitvoering van de tolkvoorziening. In dit onderzoek werden verschillende scenario's geschetst voor de toekomstige doorontwikkeling van de tolkvoorzieningen. Daarbij gaf het rapport als aanbeveling om (naast het wegnemen van enkele knelpunten op korte termijn) op middellange termijn de uitvoering van de regelingen te centraliseren, bijvoorbeeld in de vorm van een gezamenlijke loket. Dit laatste kon rekenen op veel draagvlak bij zowel de auditief beperkten zelf als bij de tolken.

Daar komt bij dat de huidige wijze van financiering van de tolkvoorzieningen vanaf 1 januari 2018 niet meer mogelijk is. In de Bijzondere ledenvergadering van de VNG van 30 november 2016 is ingestemd met het voorstel dat vanaf 1 januari 2018 de individuele gemeenten zelf verantwoordelijkheid nemen voor deze voorziening, gebruikmakend van een modeltolkregeling en een modelovereenkomst die de VNG zou opstellen. De algemene ledenvergadering van de VNG zou in juni 2017 een definitief besluit nemen over de positionering van de doventolk. De cliëntorganisaties hebben hun zorgen geuit over deze ontwikkeling omdat het hun inziens niet in het belang van de cliënt is als deze voorziening doorgedecentraliseerd wordt naar individuele gemeenten. Dit betekende dat een besluit genomen moest worden over het al dan niet verder decentraliseren van de tolkvoorzieningen.

In het nemen van deze beslissing staat het belang van de mensen met een auditieve beperking voorop. Vanuit dat perspectief kijkend, en lerend van het onderzoek van Significant, is gekozen door te ontwikkelen naar een geharmoniseerde, centrale doventolkvoorziening voor het werk-, leef- en onderwijsdomein, waarin de specifieke voorwaarden van de verschillende domeinen behouden kunnen blijven. Voor mensen met een auditieve beperking en de tolken betekent dit dat zij dan nog maar met één uitvoeringsorganisatie van doen hebben, waar één loket ingericht zal worden voor de drie domeinen. Het voornemen tot centralisatie en harmonisatie is reeds aangekondigd in de brief aan de Kamer van 8 maart 2017. Daarin is toegezegd een verkenning uit te voeren naar de wijze waarop dit het beste kan plaatsvinden. Uitkomst van de verkenning is dat het UWV het meest is aangewezen de tolkvoorziening uit te voeren. Dit is de Kamer gemeld in de brief 20 december 2017.

§2. Doel en hoofdlijnen van het wetsvoorstel

Dit wetsvoorstel heeft tot doel de (gemeentelijke) taken voor de tolkvoorzieningen voor auditief beperkten zoals deze voortvloeien uit de Participatiewet en Wmo 2015, bij het UWV neer te leggen. In deze wet wordt vastgelegd welke taken door het UWV moeten worden uitgevoerd. Dit is noodzakelijk om de volgende redenen.

Ten eerste omdat op deze wijze een landelijke uitvoering en recht van deze voorzieningen is geborgd, waarmee mensen met een auditieve beperking verzekerd zijn van een eenduidige uitvoering en recht op tolkvoorzieningen voor het werk- en leefdomein. Het recht op een tolkvoorziening is essentieel voor de participatie van mensen met een auditieve beperking in de maatschappij. Met de ratificatie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, dat op 14 juli 2016 in werking is getreden in Nederland, committeert de regering zich om toe te werken naar een inclusieve samenleving. Het gebruik van een tolkvoorziening levert een belangrijke bijdrage aan de participatie van mensen met een auditieve beperking in de samenleving en is als dusdanig een essentiële voorziening.

Ten tweede omdat op deze wijze de uitvoering van de tolkvoorzieningen op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong), Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA), Wet overige OCW-subsidies (WOOS), Wmo 2015 en de Participatiewet in de hand van één uitvoerder worden gebracht. De tolkvoorzieningen voor het werkdomein (Wajong en WIA) en het onderwijsdomein (WOOS) zijn op dit moment reeds ondergebracht bij het UWV. Ook de uitvoering van de tolkvoorziening Participatiewet is op dit moment in handen van het UWV, hoewel de wettelijke basis nog bij gemeenten ligt. Het wettelijk regelen van de uitvoering van de tolkvoorziening Participatiewet door het UWV en het onderbrengen van het leefdomein bij het UWV levert voor de gebruikers van de tolkvoorzieningen een belangrijke meerwaarde, omdat zij dan nog maar met één uitvoeringsorganisatie te maken hebben en de drie domeinen ondergebracht kunnen worden bij een centraal loket.

De tolkvoorziening in het leef- en werkdomein is bedoeld voor mensen met een auditieve beperking, maar ook voor mensen die een auditieve en een visuele beperking hebben. Hierbij gaat het om verschillende tolken: Nederlandse gebarentaal, schrijftolken, tolken Nederlands ondersteund met Gebaren, orale tolken, tolken voor doofblinde mensen en de Dove Tolk Gebarentaal. De voorziening in het leefdomein is gericht op de privésfeer en bedoeld om deelname aan het maatschappelijk verkeer mogelijk te maken, zoals kerk- en ziekenhuisbezoek. De betrokkene heeft recht op een aantal standaarduren tolkvoorziening per jaar. Daarnaast kan hij of zij onderbouwd om een aanvulling op de standaard aantal uren vragen. Ook voor de extra toegekende uren geldt dat die alleen gebruikt kunnen worden voor situaties in het leefdomein. De voorziening in de Participatiewet heeft betrekking op de ondersteuning bij de arbeidsinschakeling, zoals een reïntegratietraject of een sollicitatietraining.

Dit wetsvoorstel ziet op het onderbrengen van de verschillende voorzieningen bij het UWV. Daarbij is het doel de bestaande rechten van gebruikers zoveel mogelijk intact te houden. Het karakter van de verschillende wetten, waarbij tolkvoorzieningen ingezet kunnen worden voor verschillende aan een specifieke wet gekoppelde doelen, blijft daarmee behouden. Zo ontstaat continuïteit in rechten, terwijl de uitvoering wel gecentraliseerd wordt. Voor de formulering van de wetgeving en langere regelgeving wordt daarom zoveel mogelijk aangesloten bij de regeling die de VNG de afgelopen jaren heeft gehanteerd voor de uitvoering van de tolkvoorzieningen.

In dit wetsvoorstel zijn de kaders op hoofdlijnen neergelegd. Uitwerking vindt plaats in lagere regelgeving. Dit betekent dat specifieke voorwaarden met betrekking tot bijvoorbeeld kwaliteit of urenaantal relatief flexibel te wijzigen zijn. Dit betekent dat er duidelijkheid en bestendigheid is over de rechten van auditief beperkten doordat deze rechten zijn vastgelegd op wetsniveau, maar dat flexibiliteit in de uitvoering behouden blijft door dit bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te regelen.

§3. Persoonsgegevens

Op grond van artikel 10g van de Participatiewet en artikel 3a.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 krijgt het UWV de nieuwe wettelijke taak om auditief beperkten uit de gemeentelijke populatie te ondersteunen met tolkdiensten in het kader van hun maatschappelijke participatie en hun arbeidsinschakeling.

Op grond van artikel 73a wet SUWI kan het UWV gegevens die het heeft verkregen bij de uitvoering van een bij of krachtens deze of een andere wet, zoals de Participatiewet en de Wmo 2015, aan hen opgedragen taak, verwerken voor de uitvoering van een andere wettelijke taak. Hiermee is geregeld dat een aanvrager in verschillende domeinen niet opnieuw gegevens hoeft aan te leveren.

Artikel 73a van de Wet SUWI regelt verder dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt bepaald welke gegevens kunnen worden gebruikt en kunnen regels worden gesteld voor de wijze waarop de gegevensverstrekking plaatsvindt. Gegevens betreffende de gezondheid mogen in dat kader ook verwerkt worden op grond van artikel 21, eerste lid, onderdeel f, van de Wbp, artikel 9 van de AVG en artikel 30, eerste lid, onderdeel a, van de Uitvoeringswet AVG. Het gaat hier om het persoonsgegeven dat iemand auditief beperkt is.

Het UWV verwerkt gegevens die noodzakelijk zijn voor het toekennen van de tolkvoorzieningen. Het wetsvoorstel voldoet ook aan de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit die volgen uit artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Het doel van de maatregelen is om auditief beperkten te ondersteunen bij hun leven en werken met tolkvoorzieningen zodat zij in staat worden gesteld worden zoveel mogelijk op gelijke voet te participeren in de maatschappij met personen zonder auditieve beperking. Om dit doel te kunnen bereiken zal het UWV informatie over de betrokkene moeten kunnen verwerken om tot een onderbouwde, passende en rechtmatige ondersteuning te komen. Hierbij is eveneens geregeld op grond van de Wet SUWI dat gegevens die bijvoorbeeld verband houden met de verwerking van een tolkvoorziening in het kader van onderwijs, die het UWV eveneens uitvoert, ook kan worden gebruikt in het kader van de taak van het UWV voor de arbeidsinschakeling op grond van deze wet. Op die manier hoeft de aanvragen ook niet telkens dezelfde (medische gegevens) aan te leveren. Dit voorkomt administratieve fouten en administratieve lasten. De proportionaliteit is gewaarborgd doordat er slechts gebruik wordt gemaakt van de meest noodzakelijke, tot het minimum beperkte gegevensset.

§4. Verhouding met andere regelgeving

In dit wetsvoorstel wordt rekening gehouden met de relatie met de Wia, Wajong en WOOS waarin reeds de tolkvoorzieningen voor het werk- en onderwijsdomein zijn opgenomen. Hierbij is opgenomen dat voorzieningen die reeds onder één bepaald domein vallen, niet vanuit een ander domein bekostigd kunnen worden. Dit maakt het mogelijk om per domein een bewuste afweging te maken over de mate waarin een tolkvoorziening noodzakelijk is voor de participatie van een auditief beperkte.

4.1 Kaderwet zelfstandig bestuursorganen

In de Wajong, de WIA, de WOOS wordt het UWV bij wet aangewezen als uitvoeringsinstantie voor het verstrekken van tolkvoorzieningen (o.a. schrijftolken of tolken gebarentaal). Voorgesteld wordt om de gemeentelijke taken voor het leveren van tolkvoorzieningen op grond van de Wmo 2015 en de Participatiewet te centraliseren bij het UWV. Bij de toevoeging van een taak aan een bestaand zelfstandig bestuursorgaan dient getoetst te worden aan de in artikel 3 van de Kaderwet zelfstandig bestuursorganen neergelegde instellingsmotieven.

Er is sprake van taken die zelfstandig op basis van deskundigheid en zonder politieke bemoeienis worden uitgevoerd. Het gaat om het toekennen van wettelijk vastgelegde voorzieningen (beschikkingen in de zin van de Algemene wet bestuursrecht) naar aanleiding van lichamelijke beperkingen waarbij een onafhankelijke medische beoordeling wordt betrokken. Bij de besluitvorming spelen enkel de aard van de beperkingen van de cliënt en de (coördinatie van) reeds toegekende voorzieningen een rol (geen dubbele verstrekking). Respectievelijk de Staatssecretaris van SZW of de Minister van VWS stelt op grond van lagere regelgeving de inhoudelijke kaders, de tarieven, de omvang van de voorziening en voorwaarden vast voor de verstrekking van de voorzieningen. Het UWV voert vervolgens strikt regelgebonden taken uit in een groot aantal individuele gevallen: de taken op grond van de artikelen 34a van de WIA, 2.22 van de Wajong en artikel 19a van de WOOS: ruim 2000 dossiers.

Dit voorstel beoogt zoals genoemd hier de vergelijkbare taken voor het verstrekken van tolkvoorzieningen ten behoeve van maatschappelijke participatie en arbeidsinschakeling aan toe te voegen op grond van de Participatiewet (7000 dossiers, waarbij er veel overlap zal zijn met de dossiers die het UWV al heeft). Vanuit het oogpunt van doelmatigheid, met name de goede aansluiting bij andere zbo-taken van de UWV, is het van belang om ook deze taken door het UWV te laten uitvoeren. Een voordeel van deze keuze is dat geen andere uitvoerder kennis en expertise hoeft op te bouwen over deze specifieke materie en dat met het UWV als uitvoerder de continuering van een goede uitvoering gewaarborgd blijft. Op die manier worden de vruchten van de bestaande expertise en organisatie op het vlak van de tolkvoorzieningen zoveel mogelijk geplukt en wordt de cliënt één herkenbaar loket geboden waarachter taak en de bevoegdheid samen zijn gebracht. De motieven om deze taak bij het UWV te beleggen zijn dan ook de oordeelsvorming op basis van specifieke deskundigheid en de strikt regelgebonden uitvoering van grote aantallen individuele gevallen.

§5. Financiële gevolgen

Tot 2017 werden de tolkvoorzieningen in het werkdomein (Participatiewet) en het leefdomein (Wmo 2015) door de VNG georganiseerd. De VNG ontving hiervoor rechtstreeks een uitkering uit het Gemeentefonds. Per 2018 wordt deze financiering gestopt. De VNG schakelde het UWV in voor de uitvoering van de tolkvoorzieningen. Vanaf 2018 zullen de gelden uit het Gemeentefonds naar de Begroting van SZW worden overgeboekt om de uitgaven aan de doventolk en de uitvoeringskosten te compenseren. Als het gaat om het leefdomein zal VWS tijdelijk de uitvoering van de tolkvoorzieningen op zich nemen totdat deze wet in werking treedt of een andere oplossing is gevonden.

De uitvoeringskosten van UWV voor de Participatiewet en de Wmo 2015 bedragen resp € PM en € PM. Op grond van artikel 45, eerste lid, onderdeel e, van de Wet SUWI wordt het UWV bekostigd met een rijksbijdrage van de ministers van VWS en SZW voor het uitvoeren van de tolkdiensten als bedoeld in dit wetsvoorstel.

Vooruitlopend op het wetsvoorstel is in 2018 een uitname gedaan van € 40.000 voor de Participatiewet. Voor de komende jaren zijn de financiële effecten als volgt:

Budgettaire effecten doventolk Werkdomein (x € mln)	2018	2019	2020	2021	2022	Struc.
Uitgaven doventolk	0	0,4	0,5	0,5	0,6	2,6
Uitvoeringskosten	0	PM	PM	PM	PM	PM
Uitname Gemeentefonds	0	-0,4	-0,5	-0,5	-0,6	-2,6

NB: Vanaf 2019 wordt de uitgavenraming nog geactualiseerd op basis van de meest recente realisaties

PM: de cijfers voor het leefdomein worden nog verzameld en op een later tijdstip bijgevoegd.

§6. Effecten en administratieve lasten wetsvoorstel

Door alle tolkvoorzieningen onder te brengen bij één landelijke uitvoerder, waarbij één loket georganiseerd zal worden voor alle voorzieningen, dalen de administratieve lasten voor zowel de auditief beperkten als voor de tolken die gefinancierd worden via deze voorzieningen. In de gedelegeerde regelgeving wordt expliciet aandacht besteed aan het hergebruik van gegevens tussen de verschillende domeinen, zodat een verdere reductie van administratieve lasten voor gebruikers bewerkstelligd kan worden.

§7 Uitvoering

Voor het UWV betekent dit voorstel dat een juridische basis wordt gecreëerd voor de uitvoering van de taken voor de Participatiewet die het UWV op dit moment reeds uitvoert. Daarnaast zal het UWV de taken voor het leefdomein op zich nemen. Voor deze wijzigingen is het UWV om een uitvoeringstoets verzocht [resultaat uitvoeringstoets]. Doordat deze wijziging behelst dat het UWV de uitvoering van alle tolkvoorzieningen op zich neemt, is het UWV eenduidig herkenbaar als uitvoerder van deze voorzieningen. Door de voorziening te bundelen kan ook een efficiencywinst in uitvoering van deze voorzieningen behaald worden.

In de praktijk betekent de wijziging van beleid dat auditief beperkten hun aanvraag voor een tolkvoorziening moeten indienen bij het UWV. De aanvraag kan digitaal of op papier worden ingediend. Naast persoonsgegevens moet bewijs worden toegevoegd van de auditieve beperking. Het UWV stuurt na controle de beschikking op waarna de cliënt direct een beroep kan doen op een tolk. Eventuele bemiddeling tussen tolk en tolkgebruiker vindt dan plaats. UWV is hiervoor verantwoordelijk maar kan hiervoor een instantie inschakelen. Als de tolk zijn werk gedaan heeft, kan de factuur worden ingediend. De cliënt heeft hierbij de regie over de beschikbare tolkuren. De tolk wordt vervolgens uitbetaald door het UWV.

§8. Consultatie en advisering

Naast de uitvoeringstoets van het UWV is dit wetsvoorstel ook geconsulteerd bij de belangenorganisaties van auditief beperkten en tolken. [datum en uitkomst consultatie]. Ook is het wetsvoorstel voorgelegd voor internetconsultatie.

ARTIKELSGEWIJS

Artikel I, onderdeel A

In artikel 7 van de Participatiewet is de gemeente aangewezen tot ondersteuning bij arbeidsparticipatie van mensen die behoren tot de doelgroep van Participatiewet. Door een nieuw lid aan artikel 7 toe te voegen, is een uitzondering gemaakt en is de verantwoordelijkheid bij de gemeente weggenomen voor zover het de tolkvoorziening betreft. Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen wordt door de wijziging aangewezen om op grond van het voorgestelde artikel 10g van de Participatiewet zo nodig te voorzien in een tolkvoorziening voor het ondersteunen bij de arbeidsinschakeling met tolkvoorzieningen. Dit laat onverlet dat de gemeente verantwoordelijk blijft voor de arbeidsinschakeling van de auditief beperkten. Artikel I, onderdeel B, en artikel II, onderdelen A en B

Deze onderdelen regelen de aanspraak bij het UWV op tolkdiensten door auditief beperkten in de Participatiewet en de Wmo 2015. Hieronder vallen tevens mensen die zowel auditief als visueel beperkt zijn. Naast tolkdiensten met gebarentaal gaat het ook om tactiele gebarentaal. Tolkdiensten met gebarentaal kunnen zowel op afstand of in de nabijheid van de auditief beperkte worden geleverd. Op grond van een algemene maatregel van bestuur worden deze aanspraken verder uitgewerkt en het aantal uren dienstverlening waarop men recht heeft.

Op grond van dit wetsvoorstel heeft het UWV de taak om tolkdiensten toe te kennen en te bekostigen in het kader van het leefdomein en het werkdomein. Het leefdomein, deelnemen aan het maatschappelijke verkeer, gaat om het faciliteren van bezoeken aan het ziekenhuis, familie, religieuze bijeenkomsten en uitjes. De ondersteuning in het werkdomein – ondersteuning bij de arbeidsinschakeling - ziet bijvoorbeeld op het ondersteunen bij het solliciteren en reïntegratie. Personen die nu onder wet WIA of Wajong vallen, blijven onder deze wetten vallen. Auditief beperkten die niet onder deze wetgeving vallen en op zoek gaan naar werk of werk hebben gevonden kunnen een beroep doen op deze voorziening.

De aanvrager contracteert een tolk en het UWV vergoedt op declaratiebasis de tolkdienst aan de tolk. De aanvrager van tolkdiensten kan in bepaalde gevallen ook een instelling zijn (waarbij bijvoorbeeld een tolk bij een groepsbijeenkomst kan tolken). In lagere regelgeving worden deze situaties beschreven. Het gaat dan bijvoorbeeld om een GGZ-instelling met een bovengemiddeld aantal auditief beperkten. Op grond van het leefdomein geeft artikel 3a.1 ook de mogelijkheid om ambtshalve tolkvoorzieningen toe te kennen in plaats van naar aanleiding van een aanvraag. Het restkarakter van het leefdomein leidt ertoe dat in bijzondere of spoedeisende gevallen het UWV zelf een tolk gebarentaal regelt. Te denken valt aan dak- en thuislozen of bij ongelukken. De personen met een auditieve beperking moeten in principe ingezetenen van Nederland zijn. Voor de tolkvoorziening in het leefdomein wordt specifiek geregeld wanneer het UWV tolkvoorzieningen kan toekennen aan vreemdelingen die geen ingezetenen zijn van Nederland.

Op grond van een algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de nadere invulling van de aanspraak van de tolkdiensten en de voorwaarden waaronder deze door het UWV worden bekostigd. Geregeld wordt hoeveel uur aan tolkdiensten iemand kan betrekken aan verschillende typen diensten. Daarnaast zal krachtens dit artikel worden geregeld dat iemand die zowel auditief als visueel beperkt is recht zal hebben op meer uren dan iemand die alleen auditief beperkt is. In de uitvoeringsregelgeving zal tevens worden geregeld dat tolken moeten zijn opgenomen in het Register Tolken Gebarentaal en Schrijftolken.

De bekostiging door het UWV valt onder de definitie van subsidie in de subsidietitel (4.2) van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Deze titel is echter hier niet van toepassing. Bij de Aanpassingswet derde tranche Awb is de subsidietitel buiten toepassing verklaard op verstrekkingen in natura, gelet op de connexiteit met de bijzondere bijstand als bijzondere aanvullende inkomensvoorziening. Het UWV verleent aanspraak op betalingen door het UWV aan de tolken. Weliswaar ontstaat een recht op betaling, maar het geld komt niet op de rekening van de aanvrager. Gelet op dit karakter van een eenmaal toegekende bekostiging van de tolkvoorziening, dat ligt tussen een aanspraak op geld en een aanspraak op een voorziening, ligt het voor de hand om de bestaande situatie dat titel 4.2 van de Awb niet van toepassing te verklaren. Omdat de bepalingen van de Awb niet van toepassing zijn, is, gelijk met artikel 19a van de Wet overige OCW-subsidies (WOOS), een serie bepalingen van de Wajong van toepassing verklaard. Dit zorgt voor een uniforme werkwijze voor het UWV. Deze bepalingen regelen de intrekking en herziening van de aanspraak, terugvordering en een informatieplicht om als gebruiker de noodzakelijke gegevens bij het UWV aan te leveren. Daarbij is een artikel toegevoegd dat zaken rond de betaalbaarstelling van de tolkdiensten regelt (art. 3:45 Wajong). Dit heeft mede betrekking op het opschorten van betalingen als blijkt dat er gegronde vermoedens zijn dat betalingen niet rechtmatig zijn of er bijvoorbeeld fraude in het spel is. Dit geeft tijd om de zaak nader te onderzoeken. Daarnaast is nog het artikel toegevoegd dat het UWV een

preferente schuldeiser is bij faillissement voor het terugvorderen van vergoedingen voor de voorzieningen (art. 3:60 Wajong). Dit zal met name kunnen spelen bij onverschuldigde of onterechte betalingen waarbij geen of nog een prestaties zijn geleverd (zie 3:57 Wajong).

Zoals gezegd zijn in dit artikel de bepalingen uit de Wajong, gelijk aan de WOOS, van overeenkomstige toepassing verklaard. Hieronder valt ook het artikel in die wet dat de herziening of intrekking van een toekenning regelt. Het UWV handelt volgens het vierde lid overeenkomstig dit artikel bij het herzien of intrekken van de toekenning van tolkdiensten.

Artikel 3.a.1, vijfde lid, van de Wmo 2015 en artikel 10g, vijfde lid, van de Participatiewet geeft het UWV de mogelijkheid om een voorziening te weigeren als het UWV eerder een beslissing om tolkdiensten toe te kennen heeft herzien of ingetrokken, omdat de cliënt toen onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt die hebben geleid tot de toekenning die anders niet zou zijn verleend, niet voldeed aan de gestelde voorwaarden of de toekenning niet of de voorziening niet of voor een ander doel gebruikte (vergelijkbaar met artikel 2.3.6, vijfde lid, onderdeel b, van de Wmo 2015).

Verder regelt dit artikel ook dat het UWV de tolkdiensten kan weigeren als de aanvragen bij het UWV op basis van een andere wet (de Wajong, de WIA en de WOOS) aanspraak kan maken op tolkvoorzieningen die zijn getroffen voor de ondersteuning bij van de deelname aan onderwijs of arbeidsinschakeling of –ondersteuning. Personen die nu onder wet WIA, Wajong of WOOS vallen, blijven onder deze wetten vallen. Dat betekent dat als een voorziening op een ander gebied valt er in de regel geen vergoeding op grond van de Wmo 2015 mogelijk is. Elk gebied – onderwijs, arbeidsondersteuning en maatschappelijke participatie – kent eigen voorwaarden voor de toegang tot de voorzieningen.

De bepaling is geformuleerd als een bevoegdheid zodat in bepaalde gevallen ervoor kan worden gekozen om tolkdiensten voor een bepaalde activiteit vanuit verschillende domeinen te bekostigen. Het UWV vult deze bevoegdheid vervolgens in met eigen beleidsregels (zie titel 4.3 van de Awb). Tolsituaties die onder meer dan een voorziening kunnen vallen zijn bijvoorbeeld schoolreisjes waarbij die voorziening vooralsnog zowel uit het leefdomein als het onderwijsdomein worden bekostigd. Het is echter uiteraard wel de bedoeling dat dubbelverstrekking van diensten moet worden voorkomen. Het UWV kan als, dat de tolkdiensten voor de verschillende domeinen toekent, goed controleren of er geen dubbelverstrekking plaatsvindt en sneller signalen van fraude opvangen.

Ten slotte is geregeld de Minister van VWS voor het leefdomein toezichthoudende ambtenaren kan aanwijzen. Uit hoofdstuk 5 van de Awb vloeit voort dat degenen die op grond van de wet als toezichthouder zijn aangewezen, beschikken over een aantal daaraan verbonden bevoegdheden en plichten. De verplichtingen en bevoegdheden die de Awb aan toezichthouders verleent, zijn kort samengevat: legitimatieplicht (artikel 5:12), de verplichting het evenredigheidsbeginsel in acht te nemen (artikel 5:13), de bevoegdheid tot het betreden van plaatsen met uitzondering van een woning als de bewoner daarvoor geen toestemming heeft gegeven, apparatuur mee te nemen en zo nodig de sterke arm daarbij in te zetten (artikel 5:15), de bevoegdheid inlichtingen (artikel 5:16) en inzage van zakelijke gegevens en bescheiden (artikel 5:17) te vorderen, de bevoegdheid zaken te onderzoeken en monsters te nemen (artikel 5:18) en vervoermiddelen te onderzoeken (artikel 5:19). Verder is iedereen verplicht aan een toezichthouder binnen een gestelde termijn alle medewerking te verlenen die hij redelijkerwijs kan vorderen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden (artikel 5:20), zij het dat daarbij een beroep kan worden gedaan op een beroepsgeheim.

Beoogd wordt om ambtenaren van het UWV aan te wijzen voor de bestuursrechtelijke handhaving van de regels die aan de toekenning van de tolkvoorzieningen worden verbonden en de kwaliteitseisen die aan tolken worden gesteld. Hiertoe kan bestuursdwang door (de Raad van bestuur van) het UWV worden ingezet. Uiteraard kunnen ten onrechte uitbetaalde gelden aan tolken worden teruggevorderd met gebruikmaking van een dwangbevel (op grond van het van overeenkomstige toepassing verklaarde 3:57 van de Wajong).

Voor het werkdomein worden bepalingen omtrent het toezicht niet nodig geacht, omdat het daar gaat om een veel beperktere groep met meer vastomlijnde voorwaarden voor verstrekking. De geboden mogelijkheden voor het terugvorderen van de gelden als niet is voldaan aan de voorwaarden wordt voldoende geacht.

Artikel II, onderdeel C

Dit materieel uitgewerkte overgangsrecht komt te vervallen. Het hield verband met de overdracht van de doventolkzorg op grond van de vervallen Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten naar de gemeenten in het kader van de Wmo 2015.

Artikel III

In de Wmo 2015 is in hoofdstuk 10 van de bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak van bijlage 2 van de Awb geregeld dat het hoger beroep bij de Centrale Raad van Beroep geen schorsende werking geldt. Voor de Wajong, de Wet WIA, artikel 19a WOOS is in Hst. 9 geregeld dat het hoger beroep wel schorsende werking heeft. Deze bepaling harmoniseert de rechtsbescherming voor het UWV ten behoeve van de uitvoering van de tolkdiensten in de verschillende domeinen. Voorgesteld wordt om het artikel 3a.1 van de Wmo 2015 in de lijst van hoofdstuk 9 op te nemen en uit te zonderen van hoofdstuk 10.

Artikel IV

De tolkvoorzieningen voor auditief beperkten in het leefdomein worden tot aan de invoering van dit wetsvoorstel uitgevoerd vanwege het Ministerie van VWS (zie paragraaf 1 van het algemene deel van deze toelichting). Dit artikel regelt dat tolkvoorzieningen, die door of vanwege de Minister van VWS zouden worden bekostigd (zijn toegekend), bij het UWV kunnen worden gedeclareerd. Het behelst overgangsrecht zodat het UWV de dienstverlening die met welnemen van VWS is betrokken kan overnemen. Verder is geregeld dat de benodigde persoonsgegevens voor de uitvoering kunnen worden overgedragen.

De Minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,